

M V L A.

Ltra Coluansam ad Septentriones jacet Mulla, duodecim milia passuum distans ab Ila. Hæc insula quatuor & viginti millia in longum, totidem in latum porrigitur, aspera quidem illa, sed frugum non infœcunda. Habet sylvas frequentes, magnisque cervorum greges, portumque satis tutum. Ex adverso insulæ Columbi habet duos amnes salmonum fœcundos: alios item minores non omnino steriles: duos item lacus, & in singulis insulas, suasque in eis arcis. Mare diversis in locis irrumpens quatuor facit finus, omnes halecum abundantes.

Ad Occidentem hibernum sita est *Columbaria*, sive Insula columbarum: ad Orientem æstivum Era: utraque pecori, & frumentis, & pescatui commoda. Ab iis duo millia passuum abest insula D. Columbi, longa duo millia passuum, supra mille lata, fertilis quidem omnium, quæ ea cæli plaga gignere solet, & veteribus, ut in ea gente, monumentis illustris: sed D. Columbi severa disciplina, & sanctitate clarius. Erant in ea duo monasteria, alterum Monachorum, alterum Monacharum: curia una, sive (ut nunc loquuntur) parochialis ecclesia, multaque sacella ex munificentia Regum Scotorum, & Regulorum Insulanorum. In Cœnobio veteri D. Columbi insularum Episcopi sedem statuerunt, vetere domicilio, quod erat in Eubonia, ab Anglis capto. Remanet adhuc inter veteres ruinas sepulcretum, sive cœmiterium commune omnium nobilium familiarum, quæ in Occidentalibus insulis habitabant. Eminent inter cæteros tumuli tres modicis intervallis distantes, tribus impositis domunculis in Orientem versis. In Occidentali cuiusque parte lapis inscriptus quorum tumuli sint, indicat. Qui medius est titulum habet, *TVMVLVS REGVM SCOTIÆ*. Ferunt enim quadraginta octo Reges Scotorum ibi fuisse humatos. In dextro incisus est titulus, *TVMVLVS REGVM HIBERNIAE*. Quatuor enim Reges Hiberniaæ illic conditi fuisse dicuntur. Qui est in sinistra parte, inscribitur, *TVMVLVS REGVM NORVEGIAE*. Hujus enim gentis octo Reges illic fuisse sepultos fama est. In reliquo cœmiterio seorsum claræ Insulanorum familiae habent sua conditoria. Circa eam sex proximæ insulæ exiguae, nec tamen

Scotia.

infœcundæ, ab antiquis Regibus, & Insulano- rum Regulis Cœnobio Columbae donatae fuerunt. Soā et si oibus commoda habet pascua, major tamen proventus est ex avium marinorum incubatu, & maxime ex ovis. Proxima est Mulierum insula, ac deinde Rudana, mox Reringa. Post eam Skennia, quingentos passus à Mulla distans, habet suum parochum: sed parochiani magna ex parte in Mulla habitant. Littora cuniculis abundant. Ab hac mille passus abest Eorsa. Hæ omnes Cœnobii Columbi Monachis parent. Ab Eorsa duo millia abest Vlva, quinque millia pass. longa, frumento, & pascuis pro magnitudine fœcunda. Habet stationem navibus longis commodam. Australi ejus lateri prætenditur Coluansa: agrum habet non infœcundum, ac sylvam colurnam. Ab hac fere trecentos passus sita est Gomatra, duo millia longa, mille passus lata, à Meridie in Septentrionem excurrentis. Deinde à Gomatra quatuor millia passuum Meridiem versus Stafa, utraque portuosa. Quatuor ab hac millia passuum ad Occidentem æstivum rece- dent duæ Kerniburgæ, major, & minor, ru- pius ita circumvallatae præcipitiis, & æstu torrentissimo, ut naturali munimento indu- stria adjuto sint plane inexpugnabiles. Ab his mille passus distat insula, cujus terra fere tota est nigra ex putribus vetustate sylvis, & mulco concreta. Ejus glebas ad usum ignis defi- cant: inde dicta insula Monadum: nam ita genus illud terræ vocant, quæ Anglo ser- mone Mossa dicitur. Deinde Lunga, duo mil- lia in longitudinem porrecta: dimidio minor Baca. Ab hac ad Occidentem sex millia re- cedit Tireia, octo millia longa, tria lata, om- nium insularum omnibus ad vitam rebus ne- cessariis longe copiosissima. Nam & pecore, & frumento, pescatu, & marinorum avium foetu abundat. In ipsa est lacus aquæ dulcis, & in ea vetus arx: habet & portum longis na- vibus non incommode. Hinc duo millia abest Gunna: & à Gunna pari spatio Colla, duodecim millia longa, duo lata, imprimis fertilis. Nec procul hinc est Calfa, tota pro- pe sylvis opera. Post duæ insulæ cognominatae Virides, major, & minor. Item totidem eisdem cognominibus ex adverso promonto- rii Mullæ. Iacent non longe ab ea duæ insulæ cognominatae Glassæ, hoc est, ceruleæ. Deinde Ardan-ridir, id est, alta insula equitis. Deinde Luparia, sive insula luporum. Post eam insula Magna.

Hh h